

Forfatter: Kierkegaard, Søren

Titel: Øieblikket Nr. 3

Citation: Kierkegaard, Søren: "Øieblikket Nr. 3", i Kierkegaard, Søren: *Søren Kierkegaards Skrifter, Bd. 13*, udg. af Niels Jørgen Cappelørn; Joakim Garff; Johnny Kondrup; Tonny Aagaard Olesen; Steen Tullberg, Søren Kierkegaard Forskningscenteret 2008 , s. 1. Onlineudgave fra Søren Kierkegaards Skrifter: <https://tekster.kb.dk/text/sks-oi3-txt-shoot-id20fa9c9a-1df8-4246-a56a-11613a917f39.pdf> (tilgået 19. juli 2024)

Anvendt udgave: Søren Kierkegaards Skrifter, Bd. 13

Ophavsret: Materialet er dedikeret til public domain. Husk dog altid at kreditere ophavsmanden. [Læs CC0-erklæringen](#)

Lad »Staten« gjøre Prøve paa Regningen, og det skal snart vise sig, at Regningen er grundforkeert.

Prøven er ganske simpel: lad Staten (og dette er den eneste sande christelige Fordring, som det ogsaa er det eneste Fornuftige) gjøre al Christendoms Forkyndelse til privat Praxis –

– og det skal snart vise sig, om der her i Landet er 1½ Million Christne; ligeledes om der her i Landet er Brug for 1000 Præster med Familie.

Sandheden vil nok vise sig at være, at der maaskee ikke er virkelig Brug for 100 Præster, og Sandheden vil nok vise sig at være, at maaskee ikke een eneste af alle disse Bisper, Provster, Præster er istand til at kunne overtage privat Praxis.

Som da man ved Examina indførte Modersmaalet istedetfor Latin, dette var en Skærpelse; thi nu havde Examinanden intet Skalkeskjul, at det var Sproget, der var ham til Hinder i at forraade al sin Viden: saaledes er privat Praxis paa Religionens Gebeet noget ganske andet Alvorligt end dette Taabelige med kongelige Embedsmænd, hvor det til syvende og sidst ikke engang er fornødent selv at have en Religion, men blot at docere qua Embedsmand, lønnet af Staten, beskyttet af Staten, sikkert Agtelse qua – kongelig Embedsmand.

Det der holder Sandsebedraget med et christent Folk er deels den almindelige menneskelige Dvaskhed og Magelighed, som helst vil blive i det gamle Tummerumme – men hovedsagelig er det dog disse 1000 Interessenter, blandt hvilke der ikke er en eneste, uden at han pecuniært er interesseret i at opretholde Sandsebedraget. 900 ville, naar Sandsebedraget hæves, formodentligen være aldeles uden Erhverv; og de 100, der ere istand til at praktisere privat, forstaae kun altfor godt, at det er noget ganske Andet end den nuværende Gamasche-Tjeneste med af Staten sikkert jævnt Avancement, der kan naae op endog i mange Tusinder. At et Menneske behøver Læge-Hjælp, er Noget, der saaledes sandseligt gjør sig forstaaeligt, at Staten ikke behøver her at hjælpe Folk til at forstaae det. Men naar Menneskene, religieust, gjøres frie, kan man have Bryderi nok med at gjøre dem deres aandelige Trang klar. Her er det Staten hjælper – men rigtignok høist uchristeligt: »Hvorledes, Du føler ingen Trang til Christendom – vil Du maaskee i Tugthuset?« »Hvorledes, føler Du ingen Trang til Christendom, saa føler Du maaskee stor Trang til at blive til Ingenting; thi uden at Du er Christen, ere alle Veie spærrede for Dig i Samfundet!« Ah! Det hjalp paa Præstens Praxis – og det er deraf at Præsten for største Delen lever, deraf at han (for at erindre om et Sted i Peder Paars) »lever christeligt«.

Det hjælper ikke, vi maa have alle Forklædninger og Mystificationer og Høitideligheder bort, for at komme til Sagen: at Spørgsmaalet om det kirkelige Bestaaendes Bestaaen er – et Penge-Spørgsmaal, at Geistlighedens høitidelige Taushed har en ganske simpel Forklaring, svarer til hvad der forekommer i Handel og Vandel, at naar En kræves for Penge, gjør han maaskee først et Forsøg, om han ikke kunde slippe paa den Maade, at han lod som hørte han det ikke. Geistligheden skulde derfor meget hellere aabenlyst tilstaae det sande Sammenhæng, det bliver kun værre og værre for den ved Hjælp af den Art Taushed. Naar en Mand med gravitetisk afmaalte Skridt gaaer gravitetisk gennem Gaden, foranlediges man til at tænke: det maa være noget Ualmindeligt; men hvis man tilfældigviis faaer en Viden om, at Forklaringen af denne Gravitet er, at han er lidt beskjenket, at det er derfor han (for at modvirke, at han umiddelbart graviterer mod Rendestenen) maa holde sig saa gravitetisk: maatte han meget hellere ligefrem svingle en Smule; man vilde maaskee smile, maaskee, maaskee ogsaa slet ikke lægge Mærke til hans Tilstand, derimod faaer han ved sin Gravitet en Interesse, slipper nu ikke for Drillerierne, der blot i samme Grad blive ubarmhertigere, i samme Grad som han anstrenger sig for at gaae mere og mere gravitetisk. Saaledes med Geistlighedens Taushed: et aabent, uforbeholdent, ligefrem Ord, havde været den uendeligt tjenligere end denne Taushed, der med Høitidelighed, høit, høit ophøiet Høitidelighed skjuler over – at det er et Penge-Spørgsmaal; thi nu faaer Spydighederne Interesse, Geistlighedens Omstændigheder blive, ved den høitidelige og fordringsfulde Taushed, saa interessante.